

STEENUILTJE

Groenblad van IVN MUNSTERGELEEN

Lente 2014 nummer 2.

IVN MUNSTERGELEEN

Groente en fruit

Elly Hermans

Dorpstraat 62, Broeksittard

*Geen tijd om naar de markt te komen?
Kom dan bij ons thuis voor uw verse groente en fruit,
iedere vrijdag tussen 9.00 en 15.00 uur.*

Scharrelslagerij P. Keulers

DE FAMILIE VAN DE
HOF FLORANDE

Scharrelvlees eerlijk en heerlijk

al meer dan 100 jaar!

Houbensindstraat 1 | 6151 CP Munstergeleen | 046 451 30 54

**Welkom bij
IVN Munstergeleen**

Nieuwe leden:

Mevrouw Kusters, Munstergeleen
Veronique Melching, Einighausen
Gerda Beerens, Sittard
Jos Diederens, Geleen

*Toegegeven, hij is wat brutaal,
Maar lang, slank en kaal.
Ik ben buiten zinnen
Wil hem beminnen
Mijn eigen geliefde gladde aal.*

Activiteiten maart tot en met juni2014 in het kort

IVN Munstergeleen en IVN Sittard-Geleen

Zaterdag 22 maart

Het Laaglandtheater Sittard, Insectenexcursie voor jongeren vanaf 7 jaar, met aansluitend het jeugdtoneelstuk "Spinder". **Spinder** een kriebelige theaterthriller met échte insecten. Voor meer info zie www.hetlaagland.nl.

Zondag 23 maart

Opening Heemtuinseizoen (t/m 28 september)
(blz)

Donderdag 27 maart

Jaarvergadering IVN Sittard-Geleen en lezing IVN Trefcentrum,
Molenstraat 42 Geleen
19.30 uur: Jaarvergadering 20.15 uur: Lezing over bomen door Gerrit Haak
(blz)

Zondag 6 april

Voorjaarswandeling Roerdal en Effelterwaldsee (+ 2 uur)
13.20 uur: Glanerbrook 14.00 uur: markt Vlodrop
Begeleiding en info: Ria van Mourik 046-4745894 en Anita van der Loo, 046-4754266
(blz)

Zondag 27 april

Wandeling in de Elba (+ 8 km) "Nieuwe Natuur" (1)

9.00 uur: Glanerbrook 9.30 uur: Grevenbicht, pad naar het voetveer, hoek Veerstraat – Dijk. Begeleiding en info: IVN Land van Swentibold, Marry en Arno Duwel, 046-4853003

(blz)

Zondag 3 mei

Natuurontbijt

9.00 uur: Theehuis in de Hof van Onthaasting (Hoogveld, Sittard)

Opgave via www.natuurontbijt.nl

Kosten: 0-3j gratis, 3-12j €2.50, 12j - ouder €4.95

(blz)

Zondag 18 mei

Dagwandeling Maascorridor (+ 8km) met vervolgens bezoek aan de kloostertuinen in Steyl. 9.00 uur: Glanerbrook 9.45 uur: Steyl, voor klooster St. Michiel. Begeleiding en info: Harrie Gijzen, 046-4514594

(blz)

Donderdag 22 mei

Lezing: Flora en Fauna van Limburg door Olaf Op den Kamp

20.00 uur: IVN Trefcentrum, Molenstraat 42 Geleen

(blz)

Donderdag 29 mei

Hemelvaartfietstocht

Panoramaroute (+ 35 km)

Vertrek tussen 10.00 en 14.00 uur vanaf Freeride t.o. Foroxity

Rijksweg Zuid Sittard. Info: Peter Munten, 06-14738076

(blz)

Zondag 15 juni

Wandeling Absbroekbos en Geleenbeek (+ 8 km). "Nieuwe Natuur" (2)

9.45 uur: Glanerbrook 10.00 uur: Munstergeleen Markt

Begeleiding en info: IVN Munstergeleen en IVN Sittard-Geleen, Harrie Gijzen 046-4514594 en Lex Vlieks 046-4511554

(blz)

Zondag 29 juni

Kruiden in de Heemtuin.

(blz)

Inloop voor alle Natuurliefhebbers, vooral IVN'ers.

Theehuis in de Hof Van Onthaasting:

Woensdag 2 april, 7 mei en 4 juni telkens vanaf 14 tot 16 uur.

Op 2 april gaan we van het voorjaar genieten met een wandeling door de Hof van Onthaasting.

IVN Regio Westelijke Mijnstreek

6 april	9.30	Wandeling	Land van Swentibold
13 april	13.00 - 17.00	Open dag Grasbroek	Land van Swentibold
13 april	14.00	Bloesemtocht	IVN Elsloo
16 april	9.00	Wandeling	IVN Stein
27 april	9.30	Regiowandeling	Land van Swentibold
27 april	9.30	Wandeling Swalmen	IVN Schinnen
4 mei	10.00	Voorjaarswandeling	IVN Elsloo
6 mei	19.00	Avondwandeling Schinnen	IVN Schinnen
11 mei	7.00	Wandeling Doort	Land van Swentibold
20 mei	19.00	Avondwandeling Sweikhuizen	IVN Schinnen
21 mei	9.00	Wandeling	IVN Stein
24 mei	9.30	Wandeling IJzeren Bos	Land van Swentibold
25 mei	9.30	Wandeling Schinveld	IVN Schinnen
3 juni	19.00	Avondwandeling Wintraak	IVN Schinnen
17 juni	19.00	Avondwandeling Danikken	IVN Schinnen
18 juni	9.00	Wandeling	IVN Stein
20 juni	20.45	Excursie Vuurvliegjes	IVN Spau-Beek
22 juni	v.a. 10.00	Wateractiviteiten	Land van Swentibold
29 juni	9.30	Zomerwandeling	IVN Elsloo
29 juni	9.00	Wandeling Val Dieu	IVN Schinnen

Jo Douven met dode ransuil in de Heemtuin

Opening Heemtuin 23 maart

Na een winter lang voorjaar begint nu het voorjaar ook echt voor de Heemtuin. Bezoekers zijn weer welkom tot de laatste zondag van september. De sneeuwkllokjes zullen tegen die tijd verdwenen zijn (vorig jaar waren ze nog rond deze tijd) en voor de wilde narcissen zult u waarschijnlijk snel moeten zijn. Wij zijn met u benieuwd naar de rest van het seizoen.

De tuin is elke zondag open van 11.00 tot 16.00 uur.

Bijzondere Bomen in Limburg en elders 27 maart

Het vervolg op de lezing 'Mo(nu)ment voor bomen', waarin aandacht gevraagd werd voor de betekenis van oude, karakteristieke bomen voor onze leefomgeving in Sittard en ommeland. Het behouden van deze monumentale bomen is belangrijk, omdat de uitval van de bijzondere bomen, opgenomen in het Landelijk register van Monumentale Bomen van de Bomenstichting, hoog is (ook in onze gemeente: ca.4% per jaar). De nodige bescherming begint met de waarde van deze monumentale bomen inzien: hun schoonheid, cultuur-historische betekenis, enz. In het 1e lezing zijn voorbeelden in onze gemeente getoond, zoals bomen koninklijke bomen, kruisbomen, het Rijksmonument Stadspark en in beschermde stads- en dorpsgezichten.

In dit 2e deel gaan we, na een korte inleiding over wat bomen voor ons mensen betekenen en herhaling van de criteria voor het 'monumentaal' zijn, verder met vele fraaie voorbeelden van markante bomen in Limburg. Daarna komen de 'bomentoppers': enkele van de bekendste bijzondere bomen in Nederland (dikste, oudste, hoogste) aan bod en als we daarvoor tijd hebben, 'bomen met een verhaal' die Gerrit onderweg tegen kwam op o.a. het Pieterpad.

Kortom: een aanrader voor iedereen die wil begrijpen welke exemplaren op de lijst met beschermde bomen thuishoren nu onze Gemeente de kapvergunning heeft opgeheven voor veel bomen in uw omgeving (wijk).

Gerrit Haak

Zondag 27 april Wandeling in de Elba Regiowandelingen Nieuwe Natuur

Binnen de Regio Westelijke Mijnstreek is een stuk samenwerking gegroeid. Een van de resultaten is het organiseren van gezamenlijke wandelingen rond een thema.

Dit jaar is het thema Nieuwe Natuur. Dit thema is deels gekozen omdat de Provincie gebruik wil maken van de kennis van IVNers om de werkzaamheden, die zij financieren, onder de aandacht van een breder publiek te brengen.

Dit is de eerste wandeling in een serie van 4 wandelingen.

Deze wandeling wordt georganiseerd door IVN Land van Swentibold.

De wandeling voert ons langs de Nederlandse kant van de Maasoever.

Een rijk natuurgebied, beter bekend onder de naam Elba, met dijken, weiden, poelen, bosjes en (al dan niet) overstroomde kiezelstandjes. Dit afwisselend landschap zorgt voor een grote verscheidenheid aan flora en fauna. Tevens is de Maas een gewilde route voor trekvogels en een transportmiddel voor zaden en planten.

Het beheersen van de grillen van de Maas levert een van de grote natuurprojecten en tevens beveiliging werkzaamheden voor de omwonende mensen op.

Vertrek 9.00 uur: Glanerbrook. 9.30 uur: Grevenbicht, pad naar het voetveer, hoek Veerstraat – Dijk.

Begeleiding en info: IVN Land van Swentibold, Marry Duwel, 046-4853003

Natuurontbijt zondag 3 mei.

Vroeg in de ochtend, de zon komt langzaam op. De wereld wordt wakker. Geen mooier moment om de natuur te beleven. Daarom is er het IVN Natuurontbijt. Samen met hun kinderen, partner, vriend of vriendin zien deelnemers de natuur ontwakken. De afgelopen twee jaar organiseerden IVN-afdelingen op tientallen locaties een natuurontbijt met honderden enthousiaste deelnemers. In 2014 zal dit voor het eerst gebeuren in Sittard., volgend jaar in Born en het jaar daarop in Munstergeleen.

Het ontbijt zal op zaterdag 3 mei plaatsvinden in het Theehuis in de Hof van Onthaasting.

Dat ligt tussen basisschool Loedoes en Orbis Hoogstaete (Smithlaan 151, 6135 JL Sittard) in de wijk Hoogveld.

Verzamelen vanaf ca. 8.45 uur en
aanvang ontbijt om 9.00 uur. Een glaasje
jus d'orange, koffie of thee, een lekker
croissantje, een broodje met beleg, een
stukje fruit. Dat hoort er allemaal bij.
Tijdens het ontbijt kunt u kennismaken
met het werk van het IVN Sittard-Geleen
en de activiteiten, die door ons
georganiseerd worden.
Daarna vind er onder leiding van IVN –
gidsen een rondleiding plaats door de Hof
van Onthaasting en wordt de nectarkroeg

bij basisschool Loedoes bezocht.

Reserveren voor het ontbijt is in verband met onze planning noodzakelijk en kan via: www.natuurontbijt.nl

De kosten bedragen € 4,95 vanaf 12 jaar, € 2,50 voor kinderen van 3 tot 12 jaar en het is gratis voor kinderen tot 3 jaar. De kosten dienen op de locatie voldaan te worden.

Een lidmaatschap van het IVN is niet vereist. Wanneer u besluit lid te worden van IVN Sittard-Geleen is het ontbijt gratis.

Dagwandeling Steyl naar Holtmule te Tegelen en een bezoek aan de kloosters en kloostertuinen. Zondag 18 mei.

's Morgens maken we een wandeling langs de Maascorridor richting Belfelt en bekijken daarbij de ontwikkeling van de natuur langs de Maas. Via de Mariakapel van Geloo gaan we naar kasteel Holtmule. Als één van de weinige compleet bewaarde kasteelcomplexen met poorten, tuinen, vijvers en landerijen in zijn geheel te bewonderen. De oudste delen zijn meer dan 700 jaar oud. De naam stamt af van de eerste bewoners, die Holtmeulen heetten en ook werkelijk een molen er op na hielden.

Na de restauratie in 1993 werd het een hotel-restaurant. In de Tiendschuur is een ceramiek-centrum ondergebracht. Zowel historische als hedendaagse werstukken zijn er te vinden.

De terugweg naar Steyl voert langs het klooster van de Zusters van de Goddelijke Voorzienigheid. 's Middags brengen we een bezoek aan de drie kloosters.

Het was Arnold Janssen die in 1875 het eerste Missieklooster stichtte onder de naam 'Societas Verbi Divini', of wel 'Het Gezelschap van het Goddelijk Woord'. We bezoeken de kerk waar hij begraven ligt en aansluitend de tuinen van de paters. Arnold Janssen stichtte daarna nog twee Zusterkloosters, het Heilig Hart Klooster voor Missiezusters en het Heilige Geest Klooster voor Slotzusters. Deze laatsten bidden 24 uur per dag voor roepingen, intenties en hulpvragen van leken.

Gids: Harrij Gijsen

Vertrek: 9.00 uur Glanerbrook, 10.00 uur St. Michaelklooster Steyl

Donderdag 22 mei 2014: Lezing over Flora en Fauna van Zuid-Limburg door Olaf Op den Kamp.

Zuid-Limburg is een stukje buitenland in Nederland, dat blijkt al uit het On-Nederlandse reliëf. Met name het gebied ten zuiden van het Geuldal is on-Nederlands. In de hellingbossen bloeien bijzondere voorjaarsbloeiërs als Daslook, Zwarte rapunzel, Gele anemoon,

Lelietje-van-dalen en Dalkruid. Ertussen groeien diverse soorten morieljes. Droogdalen, in Limburg grubben genaamd, doorsnijden de hellingen van het Savelsbos. Ze zijn gevormd door het uitslijpen ervan door afstromend regenwater. In de bossen leven bijzondere dieren als Hazelmuis, Eikelmuis en Wijngaardslak. Heel fraai is ook het bronnetjesbos Bunderbos dat zich uitstrekt tussen Bunde en Elsloo. In het Geuldal bij Epen met zijn uitgestrekte boterbloemrijke graslanden bloeien Zinkviooltjes.

Een ander bijzonder element van het Zuid-Limburgse landschap zijn de kalkgraslanden met bijzondere planten als Wilde marjolein, Duifkruid en Wilde tijm. Ook staan er verschillende soorten orchideeën. De Sint-Pietersberg met meer dan 40 soorten dagvlinders is een waar vlinderparadijs. De bekendste fladderaar is de Koninginnenpage, maar de Veldparelmoervlinder, Spaanse vlag en het Boswitje zijn niet minder mooi.

Allerlei kalksteengroeves, waaronder de ENCI-groeve en groeve 't Rooth, worden bewoond door zeldzame amfibieën als Geelbuikvuurpad en Vroedmeesterpad.

De lezing is geïnspireerd op mijn twee wandelboekjes "Op zoek naar Das, Maretak en Vliegenorchis" 10 natuurrondwandelingen door Zuid-Limburg en "Langs mijnen en groeven" 10 natuurrondwandelingen door Zuid-Limburgs mijnverleden. Deze boekjes zullen tijdens de lezing ook te koop zijn.

Aanvang: 20.00 uur IVN-home in het Trefcentrum, Molenstraat 42 te Geleen.

Zondag 15 juni Wandeling Absbroekbos en Geleenbeek

Dit is de tweede wandeling in de serie van 4 regiowandelingen.

Wandeling Absbroekbos en Geleenbeek (± 7 km) twee stukken “Nieuwe Natuur”. Vertrek: 10.00 uur: Markt Munstergeleen.

Begeleiding: Harrij Gijsen 046-4514594 en Lex Vlieks 046-4511554

De nieuw ontwikkelde natuur in het gebied Sittard – Munstergeleen – Geleen heeft de naam Absbroekbos gekregen. Het is de uitwerking van natuur- en milieuplannen in de regio.

Natura 2000 is een project dat gefinancierd wordt door diverse overheden (Europa, Nederland, provincie Limburg en gemeente Sittard-Geleen) en instanties (Waterschap Roer en Overmaas).

In 1999 namen de gemeenten Sittard, Geleen en Schinnen het initiatief om een toegankelijk natuurgebied te realiseren: Landschapspark De Graven. Natuurmonumenten is een belangrijke samenwerkingspartner. Landschapspark De Graven is circa 5.700 ha groot en omvat het gebied van Kasteel Millen in Nieuwstadt tot de Mulderplas in Schinnen. Met de oprichting van Stichting Landschapspark de Graven wordt flink geïnvesteerd in natuurontwikkeling, zoals erosiebestrijding, bosaanleg en het in natuurlijke staat terugbrengen van beken, graften en holle wegen.

Het Absbroekbos vormt het groene hart van Sittard - Geleen. Dit voormalige landbouwgebied is een belangrijke schakel in de ecologische en recreatieve verbinding tussen het Geleenbeekdal en het Maasdal. Het Absbroekbos omvat in totaal 70 ha bos, paden en lanen. Het eindresultaat van het project is een multifunctioneel bos, dat voor recreanten wordt ontsloten via een padenstructuur. Na de werkzaamheden mag de Geleenbeek zijn natuurlijke loop weer volgen: grillige bochten komen terug en natuurlijke oevers ontstaan. Bovendien worden verschillende poelen aangelegd. Hier kunnen een grote verscheidenheid planten en dieren een nieuw stuk natuur scheppen, waarin ook plaats is voor de al aanwezige flora en fauna. Het beekherstel wordt onder toezicht van het Waterschap Roer en Overmaas uitgevoerd. Wandelen in het Absbroekbos kan vanaf de parkeerplaats bij de Pater Karelhoeve of de markt in Munstergeleen.

Kruidendag 29 juni

Met de Kruidendag in het vooruitzicht op 29 juni in de Heemtuin, wil ik U vast laten kennismaken met kruiden die we gaan gebruiken op die dag door middel van : proeverijen en workshops met planten uit onze heemtuin zoals:

Voorjaarszonnetjes die je kunt eten

In april en mei zie je overal paardenbloemen en madeliefjes in het gras staan.

Versier je sla eens met die eetbare 'voorjaarszonnetjes' en meng er meteen wat jong paardenbloemblad door.

Of doop wat madeliefjes met het hart eerst in water en dan in suiker, dan zijn ze een prachtige voorjaarsversiering op het dessert.

Decoratief en gezond. De bloemen bevatten namelijk bitterstoffen die een stimulerende werking hebben op de hele stofwisseling, maar vooral op de lever en de gal. De bitterstoffen helpen bij het verteren van vette (vlees)gerechten, bevorderen het afvoeren van afvalstoffen via de nieren en hebben een ontslakkende en vitaliserende werking. Het madeliefje wordt in de volksgeneeskunde ook ingezet als bloedreiniger bij veel kinderziektes. De bloem bevat veel vitamine C, calcium en magnesium. Madeliefjes groeien alleen in "natuurlijke" grasvelden. Zodra er chemische bestrijdingsmiddelen zijn gebruikt verdwijnen ze. Zoek een schoon stuk natuur om te plukken, dus niet te dicht langs autowegen.

Toos van der Vring

PAARDENBLOEMSIROOP van de bloemen

1. 1 maatbeker (van 1 liter) vullen met bloemen en deze wassen (ong. 160 bloemen)
2. Vullen met (goedkope) appelsap, tot de bloemen onderstaan
3. Een nachtje laten staan
4. In de pan aan de kook brengen met sap van een halve citroen en ongeveer 300 g. geleisuiker
5. Met schuimspaan alle bloemen eruit halen (bloemen zijn dichtgegaan)
6. In schone jampotjes doen of met filter in flesjes schenken. Het wordt een vloeibare siroop, één deel siroop op 7 delen water. Lekker verfrissend in de zomer.

Paardenbloembladsalade

Het jonge blad van paardenbloemen zit vol vitaminen en mineralen, zoals vitamine A, B1, B2, C, E en o.a. ijzer, calcium, silicium, fosfor en koper....

Heel gezond en lekker door gewone sla, maar je kunt er ook een kleine salade van maken.

Nodig: - enkele handen vol jonge paardenbloembladeren

- 1 eetlepel rode wijnazijn
- ½ theelepel mosterd
- peper en zout
- 4 eetlepels olijfolie
- 1 teentje knoflook
- paar sprietjes bieslook of daslook
- 150 g. spekjes of croutons van oud brood

Was en droog een portie paardenbloembladeren en scheur ze in stukjes. Maak een dressing door mosterd, peper en zout goed met de azijn te roeren en dan langzaam, al roerend, in een dun straaltje de olie erbij te gieten. Doe er wat gehakte bieslook of daslook bij, een gehakt teentje knoflook door en evt. een snufje suiker. Bak intussen wat spekjes of croutons van in stukjes gesneden oud brood. Doe vlak voor het opdienen de dressing door de paardenbloembladeren en strooi de spekjes of croutons over de salade.
(Uit: “Lekker Landschap” door Michiel Bussink).

Terugblik op de afgelopen periode.

Surprisewandeling Schinnen – Vaesrade december 2013.

Met Anita en Gerrit als begeleiders werd in Schinnen gestart. Vanaf dezelfde plaats vertrok ook een andere excursie. Zo werd het een leuke wandeling bij goed weer met maar een paar deelnemers.

Overigens een bijzondere foto in een holle weg met behoorlijk oude beuken (in het verleden aangeplant als hakhout).

Verder hebben we onderweg de kapel OLV Sterre der Zee en beelden van een kunstenaar bekeken.

Indrukwekkend was het monument voor jonge jongens, die net na WOII omkwamen. Ze waren bij een munitie-opslag een kar aan het laadden, toen de boel explodeerde.

Tevreden kwam het groepje bij het startpunt terug.
Gerrit

Stadsrondwandeling Oud Geleen op 19 januari.

Bij het standbeeld van 'De Schut' op het Wilhelminaplein in Oud Geleen begonnen van alle kanten groepjes mensen te naderen. Dit groeide aan tot een behoorlijk grote groep. Uiteindelijk waren er zo'n 70 deelnemers.

Even voor twee arriveerde Ad Hoogenboom in begeleiding van Ton Alers. Deze heren zouden de rondgang door Oud Geleen verzorgen. De eerste uitleg over de historie gebeurde aan de hand van een grote

historische plattegrond. Hierop waren de verdedigingsmaatregel en uit vroeger tijden tegen wilde dieren en mensen met kwade bedoelingen te zien. Enkele straatnamen hebben betrekking op de stukken beschermd land en de boerderijen die erbij hoorden. De volgende stop was

bij een huis met een Spaanse siergevel. Op die plek werden verschillende andere noemenswaardige huizen aangewezen met de erbij behorende geschiedenissen. De rondgang ging verder in de richting van de kerk. Onderweg werd over de verschillende oude kelders en hun vluchtgangen verteld en even gestopt bij een nog bestaand gewelf, dat zichtbaar is vanaf de straat. Ook werd nog een binnenplaats en een tuin met bakhuis bezocht.

Even later werd de groep in tweeën gedeeld. De ene helft ging verder met Ad en maakte een rondje rond de kerk. Op deze route waren ook verschillende belangrijke gebouwen van verschillende stijlen te zien.

Maar even

interessant waren de bijbehorende verhalen en feiten uit het verleden. Zo werd een stuk van de geschiedenis van 7000 jaar Oud Geleen levend voor de toehoorders.

De andere groep ging met koster Ton Alers de kerk in. Ton had zoveel te vertellen

over de geschiedenis van en de schatten in de kerk dat de bemeten tijd veel te kort was. Speciaal was de rondleiding in de sacristie en de monstrans die uit de safe werd gehaald. Bij alle voorwerpen, van doopvont tot het Annatrid beeld, werd uitgebreid stilgestaan. Ook dit deel van de rondleiding was heel boeiend.

Als afsluiting werd op de binnenplaats, met verschillende interessante zaken over de historie van de omringende gebouwen, door Ad de rondleiding beëindigd en konden de deelnemers gratis een boekwerk over Geleen in ontvangst nemen. Met een dankwoord aan de rondleiders werd de excursie afgesloten. Enkele liefhebbers genoten na afloop in een van de cafés samen van een lekker drankje.

Lentekriebelswandeling 16 februari 2014

De lentekriebelswandeling was op het jaarprogramma geplaatst omdat er in februari nog ruimte was voor een activiteit. Maar wat moet je in zo'n lange winter buiten gaan doen, zo denk je, als je hem nog voor de

boeg hebt. Maar als je genoeg winters hebt meegemaakt, dan weet je dat het kan vriezen of dooien, met daartussenin ook kans op mooie dagen. De benaming 'lentekriebelswandeling' was wel heel optimistisch, zoiets als de goden verzoeken, maar mooier had het niet kunnen uitkomen. Zon (die inderdaad kriebelde op de rug) van begin tot einde van de Steenuiltjesroute.

Bij IJsboerderij Coumans hadden zich om 13.30 warempel 42 mensen verzameld voor de wandeling. Uit Munstergeleen zelf, maar ook uit Einighausen en Stein waren ze gekomen. De route - langs de Steenuiltjes, was bekend, maar het voorjaar dat nu al bijna een winter lang duurt, maakte alles weer nieuw. En we leerden ook nog nieuwe oude dingen van Hub die onze gids was, Zoals de komst van de Robinia pseudoacacia naar Europa en de bijna of helemaal een eeuw oude spoorstaven die hier en daar als weipalen in de grond staken - van een smalspoor dat in vroegere dagen van de grindgroeves alhier het grind richting Sittard vervoerde.

De Heemtuin lag er schitterend bij: de eerste wilde narcissen stonden in bloei op het stinzenveldje in een zee van sneeuwklodes - ongelooflijk! Vanwege de grootte van de groep deed Hub tweemaal de rondgang zodat iedereen aan zijn trekken kwam en ook nog genoeg ruimte had

bij het koffiedrinken waarbij het hele gezelschap genoot van de heerlijke door Millie gebakken cake. Hopelijk heeft Hub er na afloop zelf nog van kunnen genieten.

De robinia

Met de robinia, *acacia*, *witte acacia* of *valse acacia* wordt in Nederland en Vlaanderen meestal *Robinia pseudoacacia* bedoeld. Deze Noord-Amerikaanse boomsoort is genoemd naar vader en zoon Jean en Vespasien Robin, lijfartsen van koning Hendrik IV van Frankrijk, die in 1601 een robinia plantten in de tuin van het Louvre in Parijs. Dit was echter niet de eerste robinia in Europa; de robinia die nu nog bij het kasteel Doorwerth (Gelderland) te bewonderen is, zou zijn geplant op 23 januari 1579, ter gelegenheid van de totstandkoming van de Unie van Utrecht. Andere bronnen gaan ervan uit dat de boom in Doorwerth bij de Vrede van Nijmegen in 1678 is geplant. Een bordje bij de boom meldt dat de boom in 1601 door de Fransman Pierre Robin uit het oosten van de Verenigde Staten is meegenomen en niet lang erna in Doorwerth is geplant.

Jaarvergadering dinsdag 18 februari

De foto's geven een impressie van een geanimeerde jaarvergadering.

Harrie Gijsen werd namens de koepelorganisatie IVN onderscheiden voor zijn 25-jarig lidmaatschap. De algemene stand van zaken en de

financiële situatie van IVN Munstergeleen werden doorgenomen, het jaarverslag werd gepresenteerd. Daarna werd de documentaire van Annie Meex van de Heemtuin en omgeving vertoond.

Een verslag van de jaarvergadering zal op de website worden

gezet: www.ivn.nl/afdeling/munstergeleen.

Werkochtendbasisschool *De Duizendpoot*, Geleen

Wees goed voor jezelf ..., een ander, ... de omgeving, is het motto van Basisschool *De Duizendpoot* – het laatste hebben 15 leerlingen van groep 8 op 20 februari 2014, samen vooral in praktijk gebracht - de eerste twee dingen doen ze altijd al.

Een paar tientallen meters talud langs het Steingraafpad bij Windraak zijn opgeschoond, zodat de wandelaars en fietsers op deze mooie holle weg elkaar ongehinderd door struikgewas dat ook de weg op wil kunnen passeren en intussen kunnen genieten van alles wat daar nu al

bloeit en straks weer groeit. In groepjes van drie is stug doorgewerkt van 09.00 – 12.00 uur met een half uurtje pauze. Zoals dat hoort bij zo'n gelegenheid scheen een aangenaam winter-/voorjaarszonnetje. Het werk werd gedaan o.l.v. juf Marja en meester Frans, meneer Hans van IKL (Instandhouding Kleine Landschapselementen) die behalve zijn ervaring in het omgaan met dergelijke groepen ook het materiaal leverde: grote & kleine beugelzaag, takkenschaar en takkenzaag. Assistentie werd verder verleend door twee IVN-ers, Hub Mulders & Ben

Bongers. Het is altijd weer opnieuw een hele belevenis om te *leren* (in de verschillende betekenissen van hetzelfde woord: van de *leerling* die *leert*, & van de *leraar* die *leert* – dit is een doordenkertje)hoe je moet zagen en snoeien.

Een leerpunt van deze ochtend was dat de kinderen bij een volgende gelegenheid zelf een fotoreportage verzorgen. Als begeleider die het zagen en snoeien zelf lang geleden heeft geleerd heb je het veel te druk met het anderen te leren. Daarom zijn er nu te weinig foto's gemaakt van de kids in action. Daarom in de plaats daarvan foto's van het mooie resultaat.

Bedankt, leerlingen van de Duizendpoot, voor jullie werk en volgend jaar komt er weer een volgende klas/klus.

Leuke Weetjes

De grasmier

Een van de meest voorkomende mieren is de grasmier. De mier zelf is te herkennen aan zijn kop die nogal groot uitvalt voor een mierenkop; gemakkelijker is het om te zoeken naar de nestopeningen van de grasmier die op kleine vulkaantjes lijken, met in het midden van de krater een gat. De ondergrondse mierennesten hebben soms honderden openingen, waardoor een waar vulkaanlandschap in het klein ontstaat. Soms grenzen nesten van verschillende mierenvolken aan elkaar en voeren ze onderling een verwoede oorlog. Maar het komt ook voor dat ze een pact sluiten en gezamenlijk tegen een gemeenschappelijke vijand optrekken.

De werksters van de grasmier zijn geslachtsloos. Ze hebben geen geslachtsorganen en dienen de kolonie alleen met hun werk. Bij drukkend weer in de zomer vinden de bruidsvluchten plaats, waarbij de gevleugelde mannetjes hoog in de lucht paren met de toekomstige koninginnen.

Toos van der Vring

Tuinweetjes

- Bloembollen kun je rooien zodra het blad volledig is verdroogd. Verwijder het blad, laat de bollen enkele dagen drogen en bewaar ze op een droge koele plaats. Bollen met rotte plekjes moet je onmiddellijk verwijderen.
- Knip hagen vanaf half juni en vóór de langste dag. Een goede haagknipper moet zijn hagen elk jaar sterk terug snoeien. Alleen op die manier zul je er in slagen om een mooie dichte haag te krijgen. Geef na de snoei flink mest.
- De Week Van De Teek wordt jaarlijks in het vroege voorjaar georganiseerd. Onderzoek in Nederland en België toont aan dat tekenbeten en de ziekte van Lyme steeds meer voorkomen. Ook in je tuin kun je een tekenbeet oplopen. Controleer daarom altijd je kleding en je lichaam. Informatie op www.gezondheid.be en weekvandeteek.nl

- Heb je veel slakken in je tuin, probeer dan eens om de belaagde planten te bespuiten met water waarin enkele teentjes knoflook zijn geplet.
- Narcissen binnen in een vaas kun je beter niet combineren met andere snijbloemen. Ze scheiden namelijk een stof af die schadelijk kan zijn voor die andere bloemen. Speciaal snijbloemenvoedsel neutraliseert dit effect enigszins, maar het is toch beter om de narcissen een aparte vaas te geven.

Toos van der Vring

De dikste boom ter wereld.

Dat is bijna zeker de 'El Arbol del Tule' of kortweg 'El Tule', spaans voor Tuleboom.

Deze Mexicaanse moerascypres staat in Santa Maria del Tule, een dorpje op 14 km van de stad Oaxaca in het zuiden van Mexico. Deze bezienswaardigheid is al vanaf de 16e eeuw bekend uit geschriften van Spaanse schrijvers.

El Arbol del Tule heeft een stam

met een omtrek van 36,2 meter. Daar zouden ruim 20 mensen met de armen gespreid rondom de boom kunnen staan. Men heeft lang gedacht dat de Tule-boom bestaat uit een vergroeiing van drie of meer bomen met elkaar. Genetisch onderzoek in 1996 heeft uitgewezen dat het toch om één boom blijkt te gaan.

Ter vergelijking: **de dikste boom van Nederland is de “Kabouterboom”** bij Nijmegen, met een omtrek van 8,5 meter (2005?). Deze Tamme Kastanje staat in het Kastanjedal in Beek-Ubbergen.

De naam Kabouterboom dankt hij aan de holle stam, met aan de voet veel gaten en spleten; voor kinderen interessante kabouterholletjes. De holte is waarschijnlijk veroorzaakt door een granaatinslag tijdens de Tweede Wereldoorlog. De boom bezit een grote overlevingskracht want hij is 2x in brand gestoken, en is toch weer uit kunnen lopen. Vermoed wordt dat de boom ong. 450 jaar oud is (Bomenstichting).

In Sittard-Geleen staan twee witte paardenkastanjes met een omvang van 5,2 meter bij de toegangsbrug van Kasteel Born (Kasteelhof). Dit zijn de twee **dikste bomen van Sittard-Geleen**. Precies boven de toegangsweg is te zien dat vrijwel alle

takken weggehaald zijn. Wat een tunnel zou kunnen zijn is nu een open doorgang. Verder lijken de bomen wel goed onderhouden te worden. We zagen ook nog kastanjes onder de boom liggen (febr. 2014). Volgens de Bomenstichting zijn deze twee kastanjes tussen 1750 -1800 gepland. Dan zouden ze in hun laatste levensfase zijn,

want paardenkastanjes worden rond de 200 jaar oud.

Zo indrukwekkend als de foto van de El Tule zijn ze nog niet, maar toch. Te beseffen dat deze bomen hier al zo lang staan en

nog steeds zo mooi zijn, dat is wel wat waard.

Bronnen: zie Struinhoekje, verder in dit blad.

Hermie Stoelwinder

Struinhoekje:

Ook U kunt suggesties voor dit onderdeel aanleveren. Dat gaat heel simpel. U kunt per e-mail aan het secretariaat uw boodschap insturen of via de post. Voor het adres zie 'Secretariaat'.

Welke boodschappen zijn welkom? Alles waar iemand anders informatie over de natuur, duurzaamheid of interessante activiteiten kan vinden.

De redactie plaatst die berichten als er plaats genoeg is en de boodschap past in het kader van IVN.

Bij het artikel over de bijzondere bomen van Hermie:

<http://top-10-lijstjes.plazilla.com/top-10-oudste-grootste-dikste-en-hoogste-bomen-ter-wereld>; www.bomeninfo.nl/kabouterbroom

Bij verschillende artikelen van Toos:

[De Natuurscheurkalender](#). Een jaarlijks terugkomende informatiebron met interessante weetjes.

www.natuurverhalen.nl.

Op deze site staan sprookjes waarin verteld wordt hoe planten aan hun naam komen.

Bijv. hoe het sneeuwkllokje haar kleur aan de sneeuw afstaat en daardoor als enige mag bloeien in de sneeuw. Ook verhalen over bomen, dieren en vogels worden beschreven.

De schrijfster, IVN-er Els Baars, organiseert ook verhalenwandelingen in de regio Leiden. Zij heeft als doel om mensen zich (weer) te laten verwonderen over alles wat hen omgeeft. Haar missie is dat jong en oud elkaar in en over de natuur weer verhalen gaan vertellen.

www.denationaleproeftuin.nl.

Ruilbeurs voor zaden van particulieren. Hier kun je gratis zaden aanbieden en aanvragen. Met uitleg over hoe je het zaad het beste kunt oogsten en bewaren.

Nieuws

Veldkruis Heijdenpad

In de nacht van 16 op 17 januari botste een auto met twee vluchtende boeven frontaal op het veldkruis aan het Heijdenpad. Wie het gewicht van de door Hub Mulders gemetselde sokkel zou kennen en de massa van de vluchtauto zou de snelheid kunnen berekenen die nodig is geweest om kruis met sokkel en al de hoger gelegen

akker op te slingeren over een afstand van 15 m.

De vluchtauto heeft blijkbaar, komend vanaf de Windraak, de flauwe bocht bij het kruis niet meer kunnen nemen. De taxushaag voor het kruis, ca. 2,5m in het vierkant en jarenlang met liefde verzorgd door Thei Helgers, werd voor een derde deel vernield. Gelukkig voor de boeven was de sokkel niet gefundeerd.

De werkgroep Kruisen en Kapellen zal in overleg met de gemeente zorg dragen voor herplaatsing.

Website

IVN Munstergeleen heeft zijn website vernieuwd. De site vormt onderdeel van de algemene IVN-site www.ivn.nl en het volledige adres is: www.ivn.nl/afdeling/munstergeleen. Behalve 'Nieuws' en 'Activiteiten' vindt u daar ook wat in de Heemtuin te zien is en wat er gebeurt. Onder de tab 'Windraak' vindt u de belangrijkste informatie over de omgeving. De structuur van de site, opgezet in samenwerking met Chrit Merckelbagh van IVN Maastricht, is logisch en overzichtelijk. Wie bij wil dragen aan de inhoud van de site is van harte welkom. Stuur uw ideeën of artikelen naar de redacteur van *Het Steenuiltje*, tevens webmaster van de site.

Hortus Divinae Providentiae

... ofwel 'Tuin van de Goddelijke Voorzienigheid' zou de naam kunnen zijn van de *hortus = tuin* die in de komende weken wordt ingericht. De locatie, nu nog een kaal maar wel al geprepareerd terrein (zie foto), ligt in de op het oosten en zuiden gerichte hoek die gevormd wordt door de kapel van het oude ziekenhuis en het Franse Klooster. De tuin wordt aan de oostzijde begrensd door het geasfalteerde pad dat aansluiting geeft op de Walramstraat. Langs dat pad komt een haag. De vierkante ruimte in het centrum, omgeven door plaveisel, zal worden ingericht met kruiden.

Omwonenden worden uitdrukkelijk bij het project betrokken: al in de afgelopen herfst werd hun gevraagd zaden en planten op te sparen die gebruikt kunnen worden bij het inrichten van de hortus. Voor vrijdag 21 en zaterdag 22 maart staat een grootscheepse plantactie op het programma. Omwonenden werken dan samen met gemeente en Architectuurlab in het project *Cultuur Kweek Sittard*.

IVN Sittard-Geleen en IVN Munstergeleen volgen de ontwikkelingen met belangstelling en dragen graag het hunne bij om van het project en de tuin een succes te maken.

Bomenkap

Tot voor kort (eind februari 2014) stonden voor *Café onder de Linden* zes lindebomen waaraan dit historische pand zijn naam ontleent. Op een 120 jaar oude foto zijn de bomen al te zien.

Volgens onze inschatting waren van de groep van zes er twee origineel, wat inhoudt dat ze met gemak 150 jaar oud konden zijn. De andere vier bomen waren wellicht van latere datum en geplant als vervangende exemplaren, maar het lijkt gewettigd te noteren dat ze er al een mensenleeftijd lang stonden.

Café Onder de Linden vormde, met zijn gevel, terras en knotwilgen van oudsher het visitekaartje van het Stationskwartier. Bezoekers, die met de trein Sittard bereikten kregen hier een eerste indruk van een stad die altijd veel belang heeft gehecht aan een groene omgeving.

Nu zijn de monumentale bomen weg en staat Café Onder de Linden er verweesd bij.

Door de kap is weer een deel van de monumentale bomen in Sittard verdwenen. Eerder werden langs de spoorbaan al monumentale kastanjabomen gekapt.

Vrijwilligers van IVN hebben hun best gedaan om, op verzoek van de Gemeente Sittard-Geleen, de monumentale bomen te inventariseren. Het resultaat van dit werk is bij de gemeente bekend.

Helaas schijnt men deze lijst te negeren en zonder degelijk overleg over te gaan tot kap van waardevolle bomen.

IVN zal haar visie kenbaar maken bij de gemeente.

Bestuur:

Pierre Wijnen, voorzitter
Prevotlaan 17
6132 BM Sittard
046 4518149 E: pierrewijnen2@gmail.com

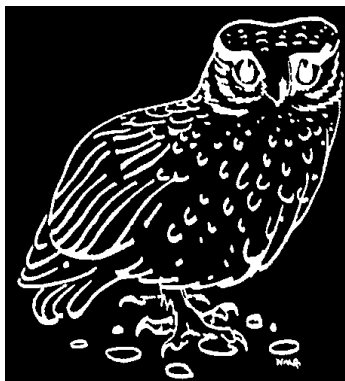
Hub Mulders, vice-voorzitter
Meishagerstraat 10
6151 BZ Munstergeleen
046 4514399 E: h.mulders7@kpnplanet.nl

Ben Bongers, secretaris
Parallelweg 2A
6136 AN Sittard
046 4522685 E: b.j.j.m.bongers@home.nl

Harrij Gijsen, 2de secretaris
Meishagerstraat 1
6151 BZ Munstergeleen
tel.: 046 4514594

Fred (G.C.) Penners, penningmeester*
Groenstraat 16
6151 CS Munstergeleen
046 4526089 E: F.Penners@versatel.nl

* IVN Munstergeleen
IBAN: NL80RABO0135007968

Bestuursleden & schoolwerkgroep

Els Rongen
Koperslagerstraat 1
6151 DK Munstergeleen
046 4514318 E: rongen4@kpnplanet.nl

Toos v.d. Vring
Rietveldstraat 9
6132 SB Sittard
046 4511905 E: toosdekruij@gmail.com

Coördinatoren Heemtuin: Hub Mulders & Harrij Gijsen

Inhoud van dit nummer:

Van de voorzitter
Steenuiltje

3

